СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

[ТРИ] ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 43. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 20. лютого, 1923.

VOL. XXXI. No. 43. Jersey City, N. J., Tuesday, February 20, 1923. THREE CENTS

ЗБІРКА НА ФОНД

Негайної Допомоги Рідному Краєви продовжена до дня 28-ого лютого с. р., для доповнення означеної суми 30,000 долярів.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ: — ДОПИЛЬНУЙТЕ ВПОРУ, АБИ КОЖДА ГРОМАДА СПОВНИЛА СВІЙ НАРОДНІЙ ОБОВЯЗОК! ДЛЯ ДОВЕРШЕННЯ ФОНДУ ТРЕБА; ЩОБИ КОЖДА ГРОМАДА ЗЛОЖИЛА ТРЕТЮ ЧАСТИНУ ТОЇ СУМИ, ЯКУ ЗЛОЖИЛА НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ. ТОЖ ДОЛОЖІТЬ ТРУДУ І ЖЕРТВ ЩОБИ СПОВНЕННЄМ СЬОГО ОБОВЯЗКУ ДЛЯ РІДНОГО КРАЮ АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ОСЯГНУЛИ ЗНОВА ПОВНИЙ УСПІХ!

ПРИГАДКА.

Отсим подається до відома, що з причини, що Фонд Негайної Допомоги не був зібраний в означенім часі, за почином українських організацій і товариств голова української місії у Вашингтоні, др. Лука Мишуга продовжив реченець збірки Фонду до кінця сього місяця.

З уваги на се відзиваємось ще раз до наших славних Відділів, щоби і сим разом як бувало усе досі виявили своє зрозуміння громадського діла і любов до рідного краю в його тяжкій пробі та своїми щедрими жертвами помогли для довершення Фонду і для дальшого ведення визвольної боротьби нашого старого краю.

Відділи У. Н. Союза і Члени та Члениці все були взірцем і приміром українського патріотизму і все були тою твердою скалою, на якій опиралась вся українська народня праця в Америці, а зокрема поміч для старого краю. Покажіть і тепер ділом, що Члени У. Н. Союза сповнять достойно свій народній обовязок і не допустять до української невдачі. Ми певні, що праця і жертволюбивість Членів У. Н. Союза запевнять повний успіх Фонду до 28 с. м. і в сій певности кличемо нині: До діла, Браття і Сестри, на поміч нашим браттям і сестрам в Галичині у їх боротьбі проти ворога-наїзника!

Джерзи Сіті, Н. Дж. дня 11-го лютого 1923.

Головний Уряд У. Н. Союза.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНГ НЕ БУДЕ СКЛИКАТИ СПЕЦІЯЛЬНОГО ЗАСІДАННЯ КОНҐРЕСУ

ВАШИНГТОН, 17. лютого. — З добре поінформованих жерел подають, що президент Гардинг рішився не скликати спеціяльного засідання конґресу навіть на случай, якби сей конґрес не ухвалив законів, яких президент дуже бажає, як примір, закона про підпомогу для корабельних підприємств.

МАЛО НЕ ПРИЙШЛО ДО КУЛАЧНОЇ РОСПРАВИ В КОНҐРЕСІ

ВАШИНГТОН, 17. лютого. — Межи американським конґресменом Вінґом та тексаським конґресменом Джовисом мало не прийшло нині до кулачної бійки в салі нарад палати послів.

Підчас дебати над законом про допомогу фармерам один конґресмен образив другого, а Вінґо кинувся до свого противника з кулаками. Вже схопив його за комнір, коли другі конґресмени схопили противників за руки та розвели.

Опісля оба противники перепросили палату за сцену.

СМЕРТЬ 25 ЛЮДИЙ В ОГНИ

НЮ ЙОРК, 18. лютого. — На Ворд'з Айленд погоріло крило стейтового шпиталя для божевільних, а в ньому згинуло в огни 22 божевільних та 3 наглядачів.

Причиною пожару мала бути перервана електрична сполука, котра знов була викликана вибухом динаміту, який спричинили робітники, що поглублюють морський залив коло острова. В хвилі пожару в інституції було 7,008 хорих та 900 послугачів. Приляди до гашення огню були старої дати. Через те гашенне не могло поступати як слід. До того самі божевільно хорі не давали себе ратувати, противилися послугачам, що хотіли їх втягнути на безпечне місце, ба навіть самі падали в огонь та втягали ратуючих туди. Лишень силою вдалося сторожам відділити 60 загрожених божевільних а потім звуком дзвінка, дзвонячого на сніданне, загнати їх до їдальні.

СУД НЕ ХОЧЕ ОБОРОНЯТИ ПРАВА РОБІТНИКІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ

ЧАРЛСТОН, Вест Верджінія, 17. лютого. — Федеральний суд розбирав нині просьбу майнерської юнії „Де Юнайтид Майн Веркерс оф Америка", котра просила суд заборонити шерифам та його заступникам перешкаджати юнії в організованню майнерських робітників.

Суд відкинув просьбу юнії на тій основі, що вчинки шерифа та його заступників противляться законам стейту і що лишень стейт може вмішуватися до сеї справи.

СТЕЙТОВА ЛЕҐІСЛЯТУРА ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ

РЕНО, Невада, 17. лютого. — Стейтова леґіслятура стейту Невада постановила нині відкликати потверджене прогибіційного закона, ухваленого два роки тому назад.

Ґубернатор стейту противиться ухваленню такої резолюції на тій основі, що така ухвала противиться законови.

СЕНАТОР КРИТИКУЄ ПРОГИБІЦІЙНИХ УРЯДНИКІВ

ВАШІНҐТОН, 17. лютого. — Сенатор Шилдс виголосив в сенаті промову, в котрій різко критикував теперішний склад прогибіційного уряду. Сенатор заявився за тим, щоби до виконування прогибіційного уряду вживано лишень найчесніших людий з високою інтеліґенцією.

ДЕСЯТКИ СМЕРТИЙ ВІД МОРОЗУ

ВАШІНҐТОН, 17. лютого. — На основі наспівших вістий з північно-західної частини Злучених Держав можна вносити, що наслідком сильного морозу з вітром, що навістили сі околиці, погинуло що найменче 25 людий.

Про подібні випадки доносять також з Канади.

КОРАБЕЛЬ ЗАТОНУВ ЧЕРЕЗ БУРЮ

БОСТОН, 18. лютого. — Англійський товаровий корабель „Еґремонт" вирятував нині в ночи залогу пятищоглового вітрильного корабля „Сантіно", що затонув на морю наслідком бурі. „Аґремонт" дістав бездротну телеграму, що „Сантіно" погибає яких 40 миль на полудне від маякового корабля „Нантакет". „Еґремент", діставши таку вістку, сейчас поспішив на ратунок загроженому кораблеви, але успів вже вратувати корабля. Коли він приїхав на означене в телеграмі місце, корабля вже не було видно на поверхні води. Залога корабля вся на малих лодках, боролася останками сил проти великих филь. Корабель забрав їх на свій поклад та повіз до Ню Йорку.

З повного океану доносять, що там дує тепер страшний ґураґан зі скоростю 100 миль на годину. Цілий ряд кораблів через нього спізнилося.

РУХ ПО ПРОМИСЛАХ

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — Рада національної промислової конференції видала свої обчислення про рух та зарібки в ріжних галузях промислу в Америці. На основі сих обчислень рада заявляє, що 600,000 робітників в 23 промислах виказало постійний зріст робітничої заплати через цілий 1922 рік.

Щодо сих робітників, то їх робітнича заплата зростала не лишень в грошах але й купчій силі сих гроший.

ПОСОЛЬСЬКІ ВІЧА НА ВОЛИНИ

На Грубешовщині в часі Різдвяних вакацій відбулося кілька справоздавчих віч посла С. Любарского, а саме в с. Стрільці, Березовці, Скригичині, Матчу, Дяконові, Бородиці, Гостинному і Конюхах.

Скрізь населенням винесено було резолюції, в котрих наші люде уповноважували Український Сойм. Посол. Клюб домагатися: 1) відкриття у них українських шкіл, 2) зачинених польською владою прав. церквей, 3) урегулювання сервитутньої і земельної справи, 4) негайного посунення відбудови краю і н.

Дня 9. січня о год. 11. рано в Холмі в театрі „Польонія" пос. П. Васильчук відбув справоздавче віче.

ТОВАРИСТВО „РІДНА ХАТА" В ХОЛМІ

В Холмі 9. січня відбулись збори Т-ва Рідна Хата". З річного справоздання виявилось, що на 1. січня Т-во мало 280 членів, з них 253 чоловік і 27 жінок. Філій в повітах Т-во посідає 10, а саме: в Метелині, Дяконові, Мілянах, Ярославлю, Бородиці і Гостинному (на Грубеш.), Верещині і Потурисині (Томашівського пов.), в Кульні (Білгор. пов.) і Красничині (Красностав. пов.) Т-во веде кольпортаж книжок, зацікавлення до яких серед. членів все зростає. Бібліотека складається на разі з 125 томів. Т-во має видавничу і театральну секцію. Видавнича секція видала на 1923 рік „Холмський Народний Календар". Театральна секція складається з 24 осіб. Секція дала 5 вистав. Майна і інвентаря Т-во має на 18155 мп. Справоздання констатує, що в деяких повітах Холмщини чинились владою перешкоди в їх діяльности.

УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО НА ВОЛИНІ

По урядовим польським даним справа українського середнього шкільництва на Волині виглядає так:

З українських шкіл на Волині міністерство зазначує 4-клясову правосл. духовну муж. в Дермані (Дубен п.) на 50 хлопців, (з 1904 р.) та 8-клясову правосл. жіночу школу (з 1881 р.) на 55 дівчат. Мале число учнів в обох тих школах пояснюється раптовим переводом цих шкіл в середині року з Кремінця до Дермана. Далі в Кремінці з 1918 р. є приватна українсько-російська, гімназія (дир. Е. Миляшкевич) в складі 4-х старших кляс з 112 хлопцями та 47 дівчатами (тоді як в польській, держ. гімназії в Кремінці було 52 хлопців та 40 дівчат). В Луцьку з 1895 р. істнує приватна жін. українська муж. гімназія (д-р І. Власовський) з 247 хлопцями, хоч і в цій українській гімназії навчання в 6-8-му клясах провадилося (принаймні — в минулому році) в російській мові.

Як бачимо, на Волині нема ні одної дійно української школи, хоч до цього поступово наближаються гімназії: в Луцьку (мужеська), та в Кремінці (мішана). Далі досі не удержавлено ні одної української школи, тоді як Поляки мають 7 державних гімназій, не рахуючи середньої агроном. школи (Білозерка), та учительської семинарії (Кремінець).

СТАТИСТИКА З ЗЛОЧИНІВ У ЛЬВІВСЬКОМУ ВОЄВІДСТВІ

Польські часописи подають преінтересну статистику злочинів. (Сконфісковано)

З сеї невеселої статистики виявляється, що протягом трьох останіх місяців 1922 р. доконано у львівському воєвідстві „тільки" 96 рабункових нападів, та 53 убийства і грабежі.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ХОЧУТЬ СВІДЧИТИ НА СУДІ В ПАРИЖІ

МОСКВА, 16. лютого. — Зіновєв, предсідатель московського інтернаціоналу, та Бухарін, провідник дієнх комуністів, зголосилися до телеграфічно французького міністра судівництва приїхати яко свідки на суд французських комуністів, що має незадовго відбутися в Парижі.

Французький суд обжаловує Кашена та його товаришів за зраду Франції, він мав допуститися в той спосіб, що відбував з німецькими комуністами конференцію в Ессені в окупованій частині Рурщини.

З БРАТОВБИЙЧОЇ ВІЙНИ В ІРЛЯНДІЇ

ДАБЛИН, 17. лютого. — Айриський тимчасовий уряд видав послідну осторогу до тих Айришів, що з оружем в руці борються проти нього.

Серед прихильників Де Валери слідно розлам; навіть серед пліників тимчасового уряду богато покинуло боротьбу за повною незалежністю та приняло існуючий стан.

МОСКВА ОБУРЕНА НА ТУРКІВ ЗА ТРАКТОВАННЄ БОЛЬШЕВИКІВ

МОСКВА, 17. лютого. — В Турецького представника в Москві, Мукара Бея, звилася депутація робітників та предложила йому протест проти переслідування большевиків турецьким урядом.

Депутація заявилася в турецького представника на приказ великого масового віча, на котрім припоручено робітникам внести такий протест.

Амбасадор заявив депутації, що їх хтось обдурив.

УКРАЇНЦІ МАСАКРУЮТЬ ПОЛЬСЬКИХ ВОЯКІВ В САМБОРІ

ВІДЕНЬ, 17. лютого. — Соціялістичний дневник „Арбайтер Цайтунґ" доносить, що Українці змасакрували в місті Самборі цілий відділ польських жовнірів.

До масакри прийшло в хвилі, як польські жовніри брали Українців силою до жовнірських бараків.

Польські окупаційні власти проголосили сейчас в цілій околиці военний стан.

УКРАЇНСЬКІ ХЛОПЦІ В ПЕРЕМИЩИНІ, ЯКИХ ЛЯХИ ЗАБРАЛИ ДО СВОГО ВІЙСКА, ВТІКАЮТЬ З КАСАРЕНЬ

ЛЬВІВ, 3. лютого. — Тутешні польські часописі подають відомости з Перемишля, які доносять, що українські хлопці, котрих польська окупаційна влада забрала насилу до свого війска та умістила їх в перемиських касарнях, поутікали відтам назад до своїх сіл або в дальші сторони.

Польський перемиський „воєвода" вислав „карні експедиції" на села і видав наказ, що вони мають годувати польське війско так довго, поки не віддадуть в польські руки своїх хлопців, котрі втікли з польського війска.

Польські „карні експедиції" по селах Перемищини, як відтам повідомляють, поводяться по розбишацьки. Найбільше дались вони в знаттє селам Поздяч і Торки.

Польські „карні експедиції" увязнили вже богато утікших українських хлопців, яких провадили через Перемишль закутих в ланцюхи. Закуті українські хлопці переходячи улицями Перемишля, співали українські національні гимни.

УТІКАЮТЬ ТИСЯЧАМИ З УКРАЇНИ

БУКАРЕШТ, Румунія, 17. лютого. — Здовж румунської границі, в містах Могилеві, Ямполи та других містах над Дністром, находяться тепер десятки тисяч втікачів з навіженої голодом східної та полудневої України. В більшій части се Жиди. Ратують їх жидівські організації з Америки, обєднані в „Америкен Дхуіш Джойнт Дистрибюшен Коміті".

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКА ВІЙНА БЛИЗЬКА

ПАРИЖ, 18. лютого. — Литовське посольство дістало нині телеграфічні вістки, що польська правильна армія напала на околицю Оран та перестрілювалася з литовським відділом, вбиваючи кільканайцять литовських жовнірів.

Польські війска йшли зложені з ріжних галузий армії, з гарматами, літаками, машиновими крісами, тощо. Литовське населенне стануло по стороні нечисленого литовського відділу, помагаючи йому здержати напір польських полків. Серед литовського населення панує страх, що польські війска будуть рабувати села та міста в своїм поході.

Подаючи сю вістку, литовський уряд зажадав від своєї амбасади в Парижі віднестися сейчас до уряду Ліґи Народів, щоби він поробив кроки в ціли запобіжения війні межи Польщею та Литвою. Заходи литовської амбасади показалися безуспішними, бо всі урядники Ліґи виїхали на свято.

Польські телеграми з Варшави доносять, що до перепалки межи литовськими та польськими військами прийшло коло Оран, коли литовські війска спротивилися заниманню округа, призначеного Польщі Ліґою Народів.

БОМБА В ЕССЕНІ

ДІСЕЛЬДОРФ, 17. лютого. — Коло готелю Кайзергоф в Ессені, в котрім стоїть французька технична комісія, вибухла на вулиці бомба. Бомба не зробила великої шкоди ані не зранила нікого з людий. Французькі урядники розвели зараз слідство, але нікого не спіймали. Кажуть вони, що виновник втік з міста.

Французькі газети в своїх поясненнях події заявляють, що вибух бомби вказує, що німецький пасивний опір перейде незадовго в активний. Зате німецькі газети без вагання називають вибух бомби французькою провокацією, обчисленою на викликанне серед Німців розярення та заворушень.

НІМЕЦЬКІ МІНІСТРИ ІҐНОРУЮТЬ ЗАБОРОНУ ФРАНЦІЇ

ДІСЕЛЬДОРФ, 17. лютого. — Німецькі міністри почт та просвіти відвідали мимо виразної заборони французького уряду ряд німецьких міст в окупованій Францією Рурщині.

Французький уряд зараз наложив на відвідані міста поважні грошеві кари, а міста заявили, що вони гривни платити не будуть. Французький уряд оголосив военний стан в м. Ґасенкірхен, котре не захотіло вже давнійше заплатити кари 100 міліонів німецьких марок. Военний стан має тревати так довго, поки місто не сповнить присуду французького уряду.

ФРАНЦУЗЬКІ МАЙНЕРИ ЗДОБУЛИ ПІДВИШКУ

ПАРИЖ, 17. лютого. — Нині прийшло тут до згоди межи представниками підприємців та представниками страйкуючих вуглевих робітників з околиці Па-де-Кале. На основі сеї згоди поверне до праці кол 6,000 робітників.

ЗАПОМОГА ДЛЯ РУРЩИНИ

БЕРЛІН, 17. лютого. — Всі німецькі театри рухомих образків визначили для запомоги потерпівшим через французьку інвазію Рурщини весь прихід з одного вечера. Сей прихід виніс 85 міліонів марок.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 438 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ФРАНЦІЯ ОРУЖИТЬ ПОЛЬЩУ.

Французький парлямент ухвалив для Польщі кредит в сумі 400,000,000 франків (паперових, то значить $24,000,000).

З того приводу пише нюйорський дневник „Ворлд" в передовиці:

„Французька позичка Польщі, яку в четвер приняв французький парлямент, вказує на факт, що дійсна війна є виразною можливостю в близкій будучині. Та позичка се кредит в сумі 400,000,000 для польської армії.

„З огляду на теперішне становище французького скарбу позичку такого рода можна вважати тільки военним середником. Франція оружить свого союзника на сході Німеччини тому, що предвиджує можливість війни на двох фронтах. В жадний інше вияснення годі повірити, а се вияснення потверджує заява французького премієра Пуанкаре, що Франція дає сю позичку приятелеви в потребі, та що се одиноке вияснення, яке вона може дати.

„Чому Польща в потребі? Чому вона в такій розпучливій потребі, що мусить мати военну позичку, коли французькі фінанси натягнені так, що мало не тріснуть? Може бути лише одна причина. А саме, що Франція і Польща військові союзники. У випадку війни вони обі обовязані виступити. Франція, хотяй сама в критичному фінансовому положенню, має найти гроші на зорушення Поляків, бо на думку правительства Пуанкаре нова европейська війна се така виразна можливість, що закупно амуніції мусить зачатися сейчас.

„Слова державних мужів тепер далеко меньше виявляють ніж їх діла. Сей военний кредит для Польщі є ліпшим пробним каменем аніж яканебудь премієрська промова про се, що криють під собою вісти з Европи."

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА В ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ У ВАРШАВІ.

Дня 23. січня с. р. в дискусії над бесідою польського премієра Сікорського у варшавському соймі забрав голос речник Українського Соймового Клюбу — пос. САМІЙЛО ПІДГІРСЬКИЙ. Речник представництва ВОЛИНІ, ХОЛМЩИНИ, ПІДЛЯША І ПОЛІССЯ, тобто тих земель, які опинились по цей бік риської лінії, зложив декларацію.

В декларації зазначено, що українські посли з Волині, Холмщини, Підляша і Полісся входять у варшавський сойм яко представники українського народу — вибрані загальним правом голосовання. Землі, які вони репрезентують, це землі корінно українські, що від X. віку входили у склад Української Держави зі столицею у Києві, пізнійше належали до Галицько-Волинського Королівства, в XIV. в., перейшли яко автономні території до Вел. Князівства Литовського та Польщі; дальше — частинно належали до нової Української Держави за гетьманщини, по занепаді її та по розборах Польщі увійшли у склад російської імперії. В 1917 р. по розпаді Росії наново зєдинилися з Українською Державою в Києві. Ходом военних подій років 1919-1921 ці землі були відірвані від матернього пня і без засягнення згоди корінного українського населення віддані у звязь з Польщею.

Згідно з волею всього українського народу, яку він проявив у вікових змаганнях за свою державність та згідно з волею населення своїх земель, українські посли яко представники Волині, Холмщини, Підляша і Полісся заявляють перед усім світом, що метою наших національних змагань є УТВОРЕННЄ САМОСТІЙНОЇ СОБОРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Рахуючися з фактом ЧАСОВОЇ звязи з Польською Республикою, посли заявляють готовість співпраці з усіми народами, які входять у склад цеї держави під умовою, що український народ Волині, Холмщини, Підляша і Полісся — дістане в Польській Републиці, державі національно неодноцільній, таке правнодержавне забезпечення, яке дозволить йому осягнути його національно політичні ідеали.

У своїй промові пос. Підгірський зобразив переслідування Українців з боку польської адміністрації, яка мститься за те, що на українських землях не вибрано ніодного Поляка, кривди на полі шкільництва і в области церковній.

Висловив домагання українського шкільництва, української мови в адміністрації і в суді, українського університету в Холмі, зажадав ревіндикації безправно загарбаних церков і монастирів, зажадав переведення земельної реформи, запротестував проти військового осадництва, вкінці заявив, що Український Клюб буде відноситися з резервою до Сікорського, бо не знає, в якій мірі він додержить конституційних гарантій.

Подібне становище зайняв білоруський клюб.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ:---

ХВИЛЯ ЗОВЕ НАС СПОВНИТИ І ТЕПЕР НАШ ГРОМАДСЬКИЙ ОБОВЯЗОК ДЛЯ НАШОГО СТАРОГО КРАЮ, ЩО ВЕДЕ ТЯЖКУ БОРОТЬБУ ПРОТИ ЛЯЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ!

ТОЖ ЗБЕРІМСЯ СЕЙЧАС НА РАДУ ТА ПОСТАНОВІМ ТАКУ ПОМІЧ, ЯКУ ТІЛЬКИ МОЖЕМО ДАТИ, АБИ ДО 28-ОГО ЛЮТОГО, 1923, ДОВЕРШИТИ 30,000-ИЙ ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ!

ВСІ ВРАЗ, ВСЕ ВПЕРЕД, В ЄДНОСТИ ПОБІДИМО!

Литва хоче заняти Мемель.

(Від власного кореспондента).

Телеграф приніс відомість, що литовські добровольці і литовські правильні війська вступили на мемельську територію з ціллю прилучити її до литовської держави.

Щоби пояснити, о що ходить в сій справі, я наведу, артикул 99-ий Версайського договору між Німеччиною й державами антанти. Сей артикул постановляє:

„Німеччина зрікається в користь головних держав антанти всіх прав і титулів над територією між Балтійським морем, північно-східною границею Східної Пруcії, описаною в артикулі 28-ім, часть II. (границі Німеччини) сього договору і давніми границями між Німеччиною й Росією.

„Німеччина обовязується признати всі зарядження, які видадуть пізнійше головні держави антанти що-до сих територій, зокрема що-до державної приналежности населення".

„Територія, про яку говориться в наведенім 99-ім артикулі Версайського договору називається Мемель, від головного міста на ній. Живуть на ній Литовці й Німці, в такім відношенню, яке звичайно буває на територіях під чужим пануванням, а саме Литовці творять низші, а Німці висші верстви населення.

Щоби як можна більше обкроїти Німеччину, держави антанти доглянули сей клаптик литовської території і відібрали його від Німеччини.

Одначе самі не знали, що з ним зробити й покі-що оставили його під суверенністю держав антанти, відкладаючи рішенне на пізнійше. В імени держав антанти знаходиться та французька окупаційна влада, яка управляє сим невеличким краєм.

В останних часах рознесла відомість, що Рада Амбасадорів у Парижі збирається вирішити долю мемельського краю.

З сього приводу всі сусіди піднесли свої претенсії до сього краю.

Німеччина заявляє, що держави антанти повинні дати мемельському краєви змогу всенароднім голосуванням (плебісцитом) висловити свою волю, до якої держави він хоче належати. Німці сподіваються що плебісцит випав би в користь Німеччини.

Литва стоїть на тім, що Мемель є литовський край і повинен належати до литовської держави.

Польща простягає собі руку по Мемель, бо сей край лежить над Балтійським морем, до якого Польща хоче мати як найбільший доступ. При сім виходить ріжні „історичні" права.

В кінці **Совітська Росія** в імени своїм і **Совітської Білоруси** (як трета, то знайдеться окрема незалежна совітська білоруська держава!) звернулися до держав антанти з нотою, в якій заявляє, що всяке вирішенне долі **Мемеля матиме** вплив на інтереси Совітської Росії й Совітської Білоруси, і тому обі сі держави є заінтересовані в тім вирішенню.

Так стояла справа доси.

А тепер, як доносить телеграф, Литовці, не чекаючи на рішенне Ради Амбасадорів, рішили поставити її перед доверщений факт і оружною силою прилучити Мемель до Литви.

Французький командант видав відозву, в якій заявляє, що буде обороняти мемельський край від литовського війська і Французькі відділи вимашерували проти литовських. Як справа далі розвинеться побачимо.

З загального становища цілася справа заслугує на увагу з двох причин:

По-перше вона пригадує, що Мирова конференція в Парижі видала богато негативних рішень, які ждуть і не діждуться позитивного полагодження.

По-друге акція Литовців показує, як низько впав авторітет держав антанти й утвореного ними правного стану, коли навіть така маленька держава як Литва хоче поставити держави антанти перед „довершений факт".

Зрештою Литва робить тільки те, що перед нею з повним успіхом зробила **Польща** і в українській Галичині і в Виленщині і в Горішнім Шлеску. На всі ті краї робила Польща напади, а держави антанти ті напади санкціонували. Тепер такого самого щастя пробує Литва. Побачимо, чи пощастить їй.

Зі становища міжнародньої політики чи властивійше тою міжнародного хаосу, який утворила Мирова Конференція, литовська акція в мемельськім краю; тільки малим епізодом. Але й сей епізод є ярким свідоцтвом того хаосу, який має Европа замість мира дякуючи державам антанти.

11. січня 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

З ПРИВОДУ ДЕРЖАВНОГО СВЯТА ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ

(З віденського „Українського Прапора". з 20. січня с. р.)

Політична еміграція Великої України згуртована в Польщі біля **Симона Петлюри, Андрія Лівицького й Олександра Ковалевського** розписала на всі відомі їй адреси горячі заклики до відсвяткования пятих роковин проголошення самостійної держави Великої України. Такі заклики одержали (прямо з Польщі!) також галицько-українські товариства у Відні: „Родина", „Зоря", „Єдність", „Січ" і т. д. Що придніпрянська політична еміграція береться до відсвяткования свого державного свята — тому можна тільки радіти, бо хіба не треба довго розводитися над виходуючим **значінням таких свят для поширення культу державної думки і традиції. І нема сумніву, що день 22. січня 1918, в який Центральна Рада своїм 4-тим універсалом** проголосила державну **суверенність Великої** України, є як раз тим днем, в якому державна ідея самостійної України зголосила перед цілим світом своє право до істнування.

Тому також українське громадянство Галицької Землі, яке першого листопада кождого року святочно обходить роковини державности своєї тіснішої Батьківщини, навіть у польських тюрмах, щиро витати буде державне свято придніпрянських Братів, висловлюючи при тім бажанне, щоб надійшла хвиля, **коли обі вітки одної української нації, позбувшися кордонів змоглиби святкувати державне свято обєднаної України.**

Одначе загальне й офіціяльне відсвяткованне сього свята у Відні не може відбутися передовсім тому, що закликують до сього свята політики з т. зв. тарнівського центру з Петлюрою і Андрієм Лівицьким на чолі. Сі політичні типи, що віддали себе на ласку й неласку імперіялістично-шовіністичної Польщі, що свої політичі кальколяції робили й роблять на живому тілі українського народу західно-українських земель, **— беруться латати свою опінію монополем державників Великої України.** Той самий Симеон Петлюра, що з усьмішкою приглядався, як польська солдатеска ногами топтала тризуби з шапок стрільців УГА., — той самий Андрій Лівицький, що підписував Польщі смертельні цирографи для української Галицької Землі, — той самий тарнівський центр, що доставляв і доставляє співробітників „Рідному Краєви" у Львові, — словом піла та політична громада, популярно охрещена назвою Петлюрівщини, має відвагу й чоло звертатися з покликом до українського громадянства у Відні, яке в 85% складається з уроженців Галицької Землі! Поступок політиків з тарнівського центру можна справдати хіба тим, що вони, пробуваючи довго в Польщі, набралися щиро польських манер, з яких перщій на імя: безличність.

Мусимо з цілим притиском ствердити, що Петлюра й Андрій Лівицький, спекулюючи на дорогій серцю кождого Українця українській державности, зробили їй медвежу прислугу, а самий святочний обхід роковин звузили до свята своїх однодумців. Галицьке українське громадянство з огляду на ініціяторів мусить з резервою віднестися до цілого свята, бо воно не хоче й не може давати моральної санкції тій політичній лінії, яку репрезентує гурт біля Петлюри. Жаль се писати, але треба написати, бо не лише в політиці, але й у приватнім життю істнує засада: „скажи, з ким ти пристаєш, а я скажу тобі, хто ти є!" Доки Петлюра сидить на ласці Польщі, даючи себе живати для її ріжних імперіялістичних авантур, доки його міністрами є люди політичного покрою Андрія Лівицького, й доки придніпрянське громадянство остро це відмежує себе від Петлюрівщини, — доти галицький Українець не може бути активним співучасником всеукраїнської політики.

Галицьке громадянство розуміє вагу універсалу Центральної Ради в історії Соборної України й готове з щирого серця відвяткувати роковини його появи, але таке свято мусять уладжувати чисті руки й чисті серця. Якщо найдеться якась неполітична організація у Відні, нічим не звязана з тарнівським центром і його політикою, і захоче в урочистий спосіб відзначити той день, то галицькі Українці сповнять свій національний обовязок і в такім торжестві возьмуть активну участь.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПІТСБУРГ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє, що мітинг відбудеться о 2. годині пополудни в неділю 25. лютого в церковній гали під ч. 107—7-ма і Карсон ул. На порядку нарад важні справи до полагодження. Будесь приймати нових членів до У. Н. Союза без вступного лише сей місяць. Неявившийся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 ц. — П. Павелко, предс.; С. Войтович, секр.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ СИРАКЮЗ, ОБОРН І ОКОЛИЦІ!

В четвер, дня 22-го с. м. (свято в день Вашингтона) буде **концерт Українського Національного Хору в Оборн, Н. Й.,** а в неділю, дня 25-ого с. м. в **Сиракюз, Н. Й.**

Українці обох сих міст і околиці ладяться достойно приняти наших соловіїв знад Дніпра і тому просимо всіх до як найгромаднійшої участи в концертах.

Се перша гостина У. Н. Хору під проводом Ол. Кошиця в наших містах, а може і послідня. Длятого ніхто з Українців в сих обох містах та околиці не повинен відмовити собі тої приємности, аби бути раз або два рази (в Оборн і в Сиракюз) на славнім концерті наших перелетних співаків з Києва. Памятайте, що може тільки раз в життю почуєте сей пречудний концерт рідної пісні з рідних долів і степів.

Просимо наших земляків за**охотити братів угорських Русинів і чужинців, як Словаків, Чехів, Білорусинів, Москалів, Литовців, Жидів і других, а також Американців,** щоби прийшли на український концерт і почули українську пісню та пізнали трохи українську культуру.

Подбаймо, аби наші Браття і Сестри з У. Н. Хору запамятали і мило споминали гостину в північному нюйорському стейті.

Комітет Привитання У. Н. Хору.

ВІД ГОЛОВИ „ОБЄДНАННЯ".

Щоби положити конець шкідливій, партійній боротьбі, яка поділила була наш національний табор на ворожі гуртки; щоби сціпити усю нашу еміграцію в оден сильний фронт; щоб розбудити сильний патріотизм поміж Українцями в Америці і дати належну поміч свому народови в його боротьбі за волю — повстало Обєднанне.

Конгрес делегатів усіх національних організацій визначив новій інституції ясну дорогу, а саме, що уся народня робота має вестись під всеукраїнським прапором. Як сама назва показує, Обєднанне має за свою завдачу злучити усі національні сили, без огляду на партійну або релігійну приналежність.

Ця директива єміродатною для уряду Обєднання не тільки тому, що запала законна ухвала, але й тому, що під теперішню пору усякі спори являються прямим злочином проти усім нам спільної вітчини.

Конгрес заявив свою льояльність супроти Правительства Петрушевича не тільки тому, що воно є законно вибраним урядом нашої тіснійшої батьківщини, Галичини, але й тому що воно є одинокою владою українською. Це Правительство заявило нераз і не два, що воно ніяк не зрікається права до злуки галицьких земель із Соборною Україною, але що вважає яко перший етап до тої цілі визволення Галичини.

Молода організація розпочала вже свої перші кроки. З усіх сторін приходять до Обєднання листи, загріваючі до праці та заохочуючі до витривалости. Приходять жертви, приходять вісти, що загал народу одобрює нову роботу і сподівається як найлучших вислідів.

Але, мабуть на це, щоб ми не чулись занадто певні і щасливі з дотеперішних доспіхів, доходять до нас чутки, що і наша початкова робота уже найшла собі ворогів.

Розуміється, ми знали заздалегідь, що група безнаціональних авантурників не стріне прихильно нашої роботи, тому що вона противиться основно самій їх ідеольогії, яка нехтує найбільше природну звязь поміж людьми, цебто народність.

Але дуже дивує нас, що є такі гуртки, які признаються до українського націоналізму, а всежтаки чомусь невдоволені з Обєднання.

Ми дорожимо кождим чоловіком, який є і хоче бути Українцем. Ми раді би, щоби оден національний фронт був не тільки на папері, але і в дійсности. Ми хочемо створити справдішну національну силу з усеї нашої еміграції.

Приходять на думку слова Христа: — Коли я винен, скажи у чім, а коли ні, чого мене беш?!

Оттак і я відзиваюся нині до цілого нашого громадянства і сердечно прошу: Українські патріоти і патріотки! Не дайте споневіряти здорової ідеї! Наша Вітчина жадає від нас самовідречення усіх наших особистих поглядів. Не пора висувати наперед свої партійні думки! Одна тільки у нас ціль тепер, а це своя власна держава, а першим кроком до цього свобідна Галичина!

Коли у Вас є якінебудь сумніви, або думки, якби поправити нашу роботу, напишіть до нас! Не ховайте свого невдоволення на дні своїх сердець, але скажіть отверто нам, що вам не подобається, та які Ваші закиди.

Будьте певні, що у нас є добра воля послужити народній справі, і що ми числимось зі щирим голосом кождого нашого громадянина.

Усю-ж суспільність просимо не прикладати ніякої ваги до покутних наклепів і пошептів, бо це буде виразна проява кривди.

Обєднанню дає спромогу усім стикатися прямо з урядом і піддавати свої проєкти й уваги. Хто-ж не хоче з цього користати, а поширює недовіре до Обєднання, то очевидно не має ніякої доброї цілі, а тільки пошкодити самій народній справі. З такими людьми нема способу зійтися разом ніяк!

о. Лев Левицький.

УКРАЇНСЬКА ПРИВАТНА ҐІМНАЗІЯ В ЯВОРОВІ

Все таки, скаже дехто, в Яворові прив. українська ґімназія! Все таки її удержати вимагає не аби якої напруги сил, неаби якої національної свідомости! Признати треба: утримання приватної ґімназії в теперішних обставинах при сталім упадку валюти вимагає дійсно неабиякого сприту і неабиякої сили. І прямо, що Виділови й так удалось досі не запропастити так дорогої нам справи „Рідної Школи", справи здобуваної цілими десятками літ і цілими рядами поколінь, якою власне яворівська ґімназія, повна, восьмиклясова ґімназія. Що притім фонди ґімназії оперті головно на ученицьких оплатах, що досить невистарчаючою річю, то всетаки, чи є инша яка дорога до здобуття потрібних фондів?

А всетаки ґімназія числить над 200 учеників, одинайцять учительських сил, розпоряджає власним двоповерховим будинком і т. п. Культурної місії не зможе ніколи ніхто заперечити цьому заведенню. Воно поставлене під педагогічним оглядом незвичайно високо (директором п. Богдан Ставничий), що й признає н. пр. Кураторія, яка дня 24. падолист 1922 р. ч. 15183/ДII/22 Розп. Мін. В. і Пр.), признала на біжучий шкільний рік клясам 1—6 ґмназії „право прилюдности".

При більшій жертвенности загалу, при більшім заінтересованню справами рідного шкільництва справа яворівської ґімназії стояла би ще краще, ще певнійше.

ЧИТАЛЬНЯ В НОВІЙ КОЛЬОНІЇ В КАНАДІ

Пан Кость Щерба з Гриндрад, Б. К., повідомляє що в тій новозаснованій українській кольонії засновано 9 січня 1923 Читальню ім. Т. Шевченка. Хотяй в тій новій кольонії люди зібрані з ріжних провінцій Канади і з ріжних місць кождої провінції, то вони творять там одну велику українську родину. Всі поселенці греко-католики і всякі непорозуміння або сварки там місця не мають.

До читальні вписалось 57 членів, які зложили $27.50.

До виділу вибрані:

Йосиф Борнс, як голова; Йосиф Шеховський, заст. голови; Михайло Гаврищ касієр. Стефан Чубатий заст. касієра. Петро Щерба, писар; пані Палагія Шиманська, заст. писаря; Іван Чубатий, бібліотекар, Контрольори: Петро Ільницький, Дм. Баран.

ЯК „БУДУВАЛИ" УКРАЇНУ В МОЙОМУ РІДНОМУ СЕЛІ ТЕРПИЛІВЦІ В ЗБАРАСЬКОМУ ПОВІТІ, В ГАЛИЧИНІ

Після вісімнайцяти літ перебування в Америці відвідав я в вересні 1922 р. моє рідне село Терпилівку, куди вибрався, щоби побачитися хоч ще раз з моїми старенькими родичами та з ріднею. Приїхав в пору, як мій рідний край уже три роки в „вавилонській неволі" і ніяк не може визволитись з обіймів „коханого брата". Куди гляну, всюди сум; всі тільки головами кохитують тай вздихають за тими кількома місяцями світлішої доби, коли то вдалося було нам жити на своїй землі своїм життєм у своїй власній державі. В закутині, де лежить моє рідне село, не було важніших подій в часі всесвітньої хуртовини. За те самоозначення і проголошення його у Львові нашій конституанті 18. до 19. жовтня 1918 р. не минуло безслідно. Якже мої односельчани „будували" українську державу? Вибрався я за інформаціями до нашого пароха, о. В. Герасимовича і ось тут подаю наскільки зміг спамятати його оповідання:

Коли ми вичитали в „Ділі", що у Львові ладяться до нашої конституанти, ми кожного дня вижидали почти нетерпеливо. Почта ходила собі по воєнному" і до нас „Діло" з постановами конституанти 3, 18 і 19. жовтня 1918 р. дійшло аж 22-го жовтня.

Що буде далі? Таке питання було на устах кожного стрічного в селі. а дворі роскаль по коліна, почти нема, газет нема. Аж в суботу, 26-го жовтня, приходить до мене післанець від д. Івана Красноперн зі Скорик, що завтра (се є 27-го жовтня) пополудни приїде до нас, щоб здати звіт з львівських подій, та щоби людий скликати на віче. Я дав звістку на село. В неділю около 3-тої години з полудня, виповнилася наша школа народом по береги. Зійшлися господарі й господині, хлопці й дівчата. Переважала молодь. Делегат Краснопера, в довшій промові, зясував хід львівських дебат і відчитав звісні резолюції та завізвав, щоби народ чимскорше обібрав собі тимчасову „Селянську Раду" і голову цеї Ради, та щоби голова перейняв негайно урядовання від бувшого австрійського війта. Пізно вечером народ, в бадьорім настрою, розійшовся домів. Люди, чуючись свобідними панами на своїй землі, ходили свобідно гуртками, радилися, обговорювали справу і остаточно визначили день 1-го листопада на вибори „Селянської Ради". Що там ділилось в горі, ми нічого не знали, бо газет не було. Всякий гадав собі, що зміна буде хиба така, що ми станемо панами ситуації, але все під опікою нашого „тата". Появився цісарський „славний", остатній „маніфест до дорогих народів", з якого ми ніяк не були вдоволені, бо про нас ані слівцем, а нашим „любим" сусідам зіставив фірточку і до Східної Галичини. В четвер, вечером, тямлю, прийшло до мене трох „сільських політиків" Микола Флінта, Іван Співак і Микола Грім і ми в чвірку обговорювали програму завтрішного віча, на якому мали вибрати „Селянську Раду" і його голову. На голову чи війта назначили ми Івана Гелету. Мої гості взяли мене просити, щоби на це народне свято скласти яку принагідну пісню і деклямацію. Я кажу, що я не поет, що впрочім на вічу можуть співати наші народні гимни: „Ще не вмерла", „Не пора", „Ми Гайдамаки" і т. и. Та ми й це будемо співати, але нехайби щось нового, хоч пару стрічок доробити на цю нуту що співається „Не пора". Я на це відповів ні це ні те. Пішли мої гості мабуть о 9. годині від мене, а я зачав пробувати вволити їх волі і так якось зліпив пару нових стрічок, якими продовжив Франковий гимн „Не пора".

5. А пора ця настала уже
По завзятій, важкій боротьбі
Україна воскресла, вже встала, живе,
Честь і волю добула собі.

6. Миж складаємо клятву святу
На усе найдорожче всім нам:
Боронить цю рідну землицю свою
Доступу не давать ворогам.

7. Бо ця земленька всім нам свята
Від Кавказу аж геть поза Сян:
По межі, де українська мова луна
Український нарід там свій пан.

8. Ми не ласі на других добра
Тай свойого теж не віддамо
Грудь при груди на сторожі станутъ
За Вкраїну й життя ми дамо! [Пора

За цим також само пішло мені написання принагідної деклямації. Ось вона:—

Від галицької, буковинської і угорської України привіт Мамі Україні.

„Бабусе"! — доні з ясиру вертають
Уже кінчаться дні жури Твоєї,
Вже незабаром Тебе привитають
Вже не покинуть мамоньки своєї.

Чули „Бабусе"?—„Чую, внуки, чую,
Якаж я рада, що цього діждала.
Яж не даремне веліла брать збрую
Тай на бій лютий вас благословляла".

І в сімї радість. Хату прибирають,
Столи виносять, стелять обрусами,
Стіни цвітками та зіллям вінчають
Образи вкола маять рушниками.

Бо в сімї свято, не яке будь свято
Доні вертають з тяжкої неволі
Бо аж тепер з них важкі пута знято
А тепер будуть свобідні—на волі.

Як то змінається на Божім світі...
Ще сама мама недавно ст[illegible]
В залізних путах більш чим двісті літ
Знать дужа була!... бо сама [illegible]

Мама хоч другий рік уже свобідна
Хоч вже по трохи та доля приходить
Все ще пдькує: „Головонько бідна
Чомуж вас, доні, ще неволя гнобить?"

„Ах мамо, радіб у кожну хвилинку
Щож, коли, мамо, ми ще в чужій [службі
Гонять, пруть нами, не дають [спочинку
Манять нас, радять бути з ними [в дружбі.

А вони дужчі, ми під батогами
Ах, як це гірко на чужих робити,
Гибляти сили чужими ділами
Та для чужих справ вмирати і жити"

Бо сталось чудо, переможці вгнулись
Бо і на них вже прийшла перемога,
У світі кличі нові почулись,
Усім свобідно жить даєсь спромога!

Від тепер не буде вже в народу пана
Раба, жадних границь також не буде!
Всякому дасться належна пошана!
Всяк сам ладнати свої діла буде!

Ба нас окови мамо поспадали
І простягаємо почнутії кості
А як зміркуєм, що все поладнали
Тоді до Тебе, мамо, прийдем в гості.

Заживемо всі разом—сімею
І вже з Тобою злучимось на віки.
І в рідне море вольною землею
Потекуть вільні українські ріки".

Заки я ще це все переписував, вже була північ. Нічого не передчуваючи, поклався спати. Та ледва перший сон зміг мене, чую, хтось сіпає мене в постелі за руку. Буджуся, на столі ліхтарня світиться, а наді мною стоїть мій вчерашний гість Микола Флінта.

Що таке? — питаю. — Отче, я прийшов попращатися з вами тай напросити вас, поблагословіть нас. Перед годиною прийшов кінний післанець, скликав хлопців і велів сформуватися тай іти до Нового Села і всюди, де постерунки жандармерії і розоружувати жандармів тай всі уряди перебирати в свої руки, бо на нинішну ніч всюди пішов приказ від наших старших зробити революцію і оголосити владу Західної Української Републики. Тут в війта Олекси Паляниці ночували два жандарми; ми вже їх розоружили і ідемо до Нового Села, до Кошляк, Скорик, а відтак всі маємо зібратись в Збаражі тай іти гуртом до Тернополя. Наче грім з ясного неба вдарила мене ця благодатна звістка. А нехайже вас Господь благословить, — сказав я тільки — ідіть на святе діло, та ось вам нова пісня, якої вечером у мене просили. І дав йому папірчик з ново юпіснею. — Благословіть отче! — ще раз сказав. Я його поблагословив. Микола попращався і бадьоро пішов до святого обовязку.

Хлопці кріси мали, з війни доста збереглося в селі. Мене вже сон не брався. Полежав ще трохи, встаю. Незабаром приїхала за мною підвода з прилученого села Климковець, щоб їхати, сповідати хорого. Приїхав до Климковець. Там те саме. На дорозі здибаю патрулю уоружених наших хлопців. — Здорові були хлопці! Кличу до них — звідкіля Ми з двора, розоружили пана, йдемо на постерунок до Пеньковець.

Після полудня вже приходили чутки, що в околиці всі постерунки розоружені і влада в урядах перенята в наші руки. Зі Збаража прийшло кількох наших хлопців з крісами і амуніцією, та з приказами, як в селі держати варту. Микола Флінта вернув. Дістав уряд „четаря" і мав нагляд над трома селами, а то в Терпилівці, Клебанівці і Яцівцях. Появився в селі на кони, вдягнений в московську шинелю, козацьку шапку з червоним верхом, на плечі кріс, а при боці — приглядаюсь, що таке? Уряднича австрійська шпада! — А це звідкіля? — питаю. А це мені дали після цього, як розоружили в Збаражі австрійського старосту Кулічковського. — А хтож там в Збаражі перейняв повітове начальство? — питаю. Покищо владу передано комісареви старостви Українцеви, що називаєся Якимів, а 6-го листопада буде велике повітове віче, на якому виберуть повітового комісаря. На наше село призначено комендантом Павла Паляницю, війтового сина, бо він був за Австрії в війску фельдфеблем. Має зараз скликати всіх хлопців зі села до школи, роздасть їм кріси й патрони, обучить муштури тай заведе в селі постійну варту. Поздоровив мене козацьким: Гаразд! — тай поїхав до Клебанівки. Іду до школи. Там рух, метушня. Хлопців повна школа. Перед школою вже двох ходить на варті з крісами. А в середині Павло Паляниця викликує по одному, дає йому кріс тай пять набоїв сипле в шапку. Другий, вже не тямлю хто, сповняє уряд „кошового писаря" і реєструє добровольців. Уоружене військо з комендантом йдуть до громадського уряду, де має бути вартівня, а до школи починає сходитися народ. Внедовзі стає так повно, що годі перетиснутися. Іде промова за промовою. Вибирають громадським комісарем Івана Гелету. Кількох хлопців побігли до старого війта Олекси Паляниці, приносять печатку. Комісар Гелета видає тимчасові розпорядки. Народ вічує далі. Над вечером зявляються Микола Флінта, здає звіт, що і як було в Збаражі. Розповідає, що там зібрався чималий гурток хлопців з околичних сіл, і уоружені в військовому ладі пішли до Тернополя з піснею нашою: „А пора ця настала уже" на устах. Відтак виходить проєкт зробити збідрку на перші потреби революції. Народ скидає, що хто може, викидаємо гроші з шапки на стіл, числимо. Збірка, як на наші часи, гарно вдалася; Є понад 1600 корон. Дехто йде вечеряти, инші приходять, то знов тамті вертають. За пізну годину ніхто не оглядається. Хтось поглядів на годинник: вже по півночи. Микола Флінта зі своєю шпадою при боці вискакує на стілець і деклямує: „Бабусе"! і т. д. Народ ще дуще підбадьорується. У всякого на лици малюється радість. Молодь розпалена співає народні гимни чергуючися. Старі по кутках плачуть з радощів, що діждалися свободи. Хтось завзиває, щоби вже йти спати. Инші кричать: Ні, радьмо цілу ніч! Цеж перша ніч свободи! Переважає перша гадка. Народ розходиться. В суботу якось перед полуднем іду до школи, там вже повно. І молодь і старі і комісар Гелета. Вже є перші інструкції від комісаря Якимова зі Збаража. Після полудня мав я похорон зараз біля школи. Пішов до дому збиратися на похорон. Вертаю. В школі далі йде віче без перерви. Відтак ввесь гурт іде на похорон. Навіть цю сумну нагоду використовують до всенародної радісної маніфестації. „Всі йдем на похорон, годиться відпровадити на місце вічного спочинку першу нашу горожанку, що ляже своїм тілом в свобідній рідній землі. Після похорону вічуємо знов у пізну ніч. І таке вічування йде три дні. Поволеньки входимо в норму звичайного життя. Шестого падолиста вибрано в Збаражі повітовим комісарем пок. Мирона Вітошинського. Около 20-го прийшов приказ мобілізації. Уряд опинився в Тернополи. Станули боєві лінії під Львовом. У Львові противник, довкруги наш. Іде місяць за місяцем. Ми раз-у-раз, в своїй закутині, ждемо на вістки, коли то наші займуть Львів! Ждемо, ждемо, тай не діждалися. Ось який був початок нашої недовгої свободи в нашій Терпилів.

На тім закінчив мій інформатор своє оповідання.

Терпилівка, 1. грудня, 1922.

Павло Штогрин.

„НАРОДНИЙ ДІМ" В ЯВОРОВІ

На самому ринку Яворова стоїть камениця „Народний Дім", де поміщається велика саля на вистави і де має своє приміщення кооператива. Кооператива розвивається дуже гарно, прямо „на очах", хоч як малі вклади громадянства, хоч як дуже мусить ця кооператива „гонити" позиченим приватним капіталом. В повіті засновано кільканайцять філій тої кооперативи, причім львину частиму праці довершив п. Антін Щирба.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ПЛАСТУН.

Оповідання з життя запорожських збігців.

(13)

— Голимо! — дівчина зачала наново. — Я може сказала більше, ніж хотіла сказати. Кажуть, що жінки непостійні. Раз кажуть так, по хвили знов инакше. Я лиш хотіла сказати вам, що я і ви може не повинні про себе думати так, як повинні муж і жінка.

— Вже не думаю. Про вас вже ніколи не буду так думати, — ледви вистогнав. — Не буду. Вже ні про вас, ні про иншу не буду думати так.

— Голимо, любий Климе, Не вкладайте в мої слова більше, ніж я вкладаю. Таке подружже було би не розумне, може й не природне...

— Так, так! Неприродне... проти природи. Я сам говорив се отаманови, але він хотів бути ліпшезнайком і наробив біди.

— Голимо! Глянь на мене приязнійшим поглядом. Покажіть, що я вам не осоружна.

— Ви, осоружна мені?! Приязно глянути на вас?... Горе мені!

Хвилю мовчав. Взяв її за руку і лагідно притягнув, приневолив назад сісти біля себе.

— Ганно! Отаман, твій батько помилявся, — сказав, стиснувши її руку.

Пустив руку і знов вхопився за горло. По його лици покотилися слези.

— Голимо! — крикнула дівчина. — Лише не так! Говоріть до мене, усміхніться. Скажіть одно прихильне слівце, на доказ, що простите мені.

—Отаман помилявся! — крикнув і розсміявся на голос.

Ганні лячно було слухати сей сміх викривленого від болю лиця.

— То він помилявся. Я сам ніколи не був такий зарозумілий, щоби мати надію на любов молодої, гарної, в місті вихованої дівчини. Був би ліпше зробив утверджуючи мене в тій давній моїй думці. І ви були би ліпше зробили, як би були для мене менше ввічливі...

— То простіть мені, як і я завинила.

— Ви не завинили. Тілько сей ваш мягкий, любий голос. І той спосіб висказувати свої думки, до якого в степах і в лісі не привик. Я вірив людям, котрі вмовляли в мене, що я найліпший пластун, що ніколи не піду фальшивою тропою. Тепер показалося, що й вони помилялися та що я зависоко про себе думав. Тепер я йшов фальшивою тропою... Цілком фальшивою і зайшов над пропасть... Але я переможу себе. Знов піду в ліси, в степи. Піду моїми давними стежками.

— І забудете.

— Забути не забуду. Коротка, але ясна хвиля в моїм життю все буде пригадуватися. І буде пригадуватися сумний її кінець.

— Будете пригадувати собі, що мали приятельку. Що ще маєте її. Самі будете дивуватися, що загадали женитися з такою яка могла би бути лиш вашою щирою приятелькою.

— Я говорив се отаманови, але він хотів знати ліпше. Правда, як би я був молодший і гарнійший, як приміром, Бобренко...

— Не говорім про Бобренка, — промовила сконфужена. — Він не для мене.

— Так говорив також ваш батько, коли я йому сказав, що Бобренко був би для вас ліпший, ніж я. Так говорив отаман. Але він помилився раз, може й в тім помилився.

— Батько не помилився.

— То хиба возьмете Мулика? Знаю, що він того приїхав з нами сюди, щоби здобути ваше серце.

— Радше смерть, ніж такий Мулик! Я всьо зроблю, що батько схоче. Але як би мене силував вийти за Мулика, то зроблю собі смерть!

Чоло Голими вже цілком випогодилося.

— Спасибіг тобі, дівчино, спасибіг за се. Я помирюся з моєю судьбою, бо бачу, що то булоби неприродне. Але я до смерти не зазнав би хвилини спокою, як би ти вийшла за Мулика, бо я знаю ту людину. Не заздрість говорить з мене, бо як би ти полюбила чесного козака, приміром Бобренка...

— Ви все мені з сим Бобренком! — перебила. — Що він має спільного з приязнию між мною і вами? Ось ліпше скажіть мені, що ви зробите з собою в зимі?

— До зими ще далеко... Ще отаман... що помилився.

— Іди, Ганно, чи Бобренко ще жде на нас, — сказав до неї Горбей. — Вертаємо домів.

Ганна побігла і щезла в прибережних кущах.

— Ну? — Горбей спитав Голиму. — Чи ти скористав з нагоди? Поговорив з дівчиною на розум?

— Поговорив. І вона поговорила на розум... на розум. І я і Ганна розуміємо себе.

— Дуже добре!... Чи було се для неї несподіванкою?

— Міркую, що було... І то дуже великою.

— Знаменито! Несподіванки в любови, то неначе засідки у війні... Не крутила, не відповідала двозначно, нерішучо, як то у дівчат буває? Хоч любить, дає гарбуза; як не дає, то бодай показує.

— Не крутила і не говорила двозначно. Говорила ясно, щиро і розумно. Дуже розумно.

— Я тобі казав, не журися, бо то розумна дівка. За розумом піде й серце... Отже вона вже згодилася бути твоєю жінкою?

Тепер Голима вже не знав, що говорити. Брехати не хотів, а правду сказати боявся.

— Чогож мовчиш? Може вона важилася...

— Я ще не говорив з нею так... Не питав, коли вінчанне... Ще не могла дати мені гарбуза.

— Ти гадаєш, що моя донька кинеся тобі на шию, ще заки ти ясно і недвозначно скажеш: „ходім до попа, нехай нас звінчає!"? Ти, бачу, застряг в половині дороги, не докінчив сего, що розпочав.

— Бо запізно зачав говорити, отже ви заскоро надійшли і перебили нашу розмову.

— Ще нині вечером поговорю з нею...

— Не робіть сего. Полишіть се мені і Ганні. Я вже зачав, я буду кінчати.

— Але мусиш приречи мені, що при першій нагоді ясно і недвозначно спитаєш її, чи хоче стати твоєю жінкою.

— Спитаю. Спитаю, хоч би мала мені в лице розсміятися... Чи ви, отамане, не помиляєтеся, гадаючи, що вона згодиться?

— Дурний ти... ходім!

Коли вернули на свій остров, вартовий, що стояв при човнах сказав, що в хаті отамана дожидає його Аслан-мурза. Горбей зараз пішов до хати і взяв з собою Голиму. В хаті справді був Аслан.

— Я мушу покинути Крим, сказав мурза, — поїду з вами на Дунай. Там покажеся, що мені далі робити. Добре було би, як би й ви як найскорше вибралися з відси. Тут вам вже нічого сидіти. Але насамперед поможіть мені зробити Москалям шкоду. Я виникав великий склад московського воєнного матеріялу. Пятнацять людий вистане, щоби дещо взяти, решту затопити і спалити. Хотівби я також дістати в мої руки Кутлумамета. Він вас зрадив, мене зрадив, і свій народ зрадив. Але тепер тяжко буде зробити се. Пізнійше нашлю на него моїх людий.

— Я також гадаю, що нам треба як найскорше вибратися звідси. Хоч би й нині. Але як є нагода ще на пращанне дошкулити москалеви, то я радо поможу вам і пару днів задержуся. Де той московський запас?

— Недалеко. Таки в Великім Лузі, на його північнім кінци. Але, що треба обережно, то дорога човнами туди, само діло і поворот заберуть які три добі. Як дуже пощастить, то справимося за які дві добі.

— Згода!

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ".

ДО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ДЖЕРЗИ СИТІ.

Америка — це не звичайний собі світ; не зараз в йому розберешся, як слід; не завважаєш так скоро культури, або некультури — бо на перший мент все тобі здається — штучним!

І хоча ще богато річий я не пізнав за короткий час мого побуту в Америці, все-ж таки є деякі моменти, що прийшлось мені їх завважити й звернути на їх свою увагу.

Між иншими — найяркійше відбивається відсутність укр. молоді при яких небудь організаціях.

А головно в Джерзи Сити. Це світ, в якому чисельність укр. громади дуже велика, а мимо цего тяжко їй здобутися на який небудь крок. — А за молодь так і зовсім мовчи.

І що за причина?

Чи може молодь за високо піднеслася з уровення своїх батьків; уважає себе занадто високо образованою — і по цій простій причині не хоче працювати з батьками, які є може занадто консервативні, або ретроградні?

Чи може хлопці — уважають себе „Американами" і їм не лицює з „ґін-ґорнами" одною стежкою ходити?

А панночки знов — чи може занадто емансиповані — і тому не можуть гуртуватись з „селянками"?

Чому-ж ця відрубність?

Чи може думають вони, що делікатна, „панська" рука не може стиснутись чисто-сердечно з рукою „робітника", покритою мозолями й твердою, мов залізо?

Коли так — то я мавби одну відповідь:

Молодь повинна згуртуватись і заснувати власний кружок, чи товариство, чи комітет, або як ще там, де вона спокійно моглаб працювати, даючи волю свойому „я", маючи нагоду до показання свойого знання й спосібностий!

Тому я — звертаюся сьогодня з закликом до джерзиситської молоді: „Зберімся, заснуймо своє гніздо молоді й зачнім працю чисто культурно-освітню. Ми-ж бо молодь, повна сили й енергії — серця, котрі горуть сильним полумінем бажань і стремлінь! Так не марнуймо цих природніх сил і скарбів! Як що не мила нам ця тяжка брила застою і зацофання наших батьків, так постараймося її підняти — і дати життя нащадкам!

В першій мірі — молодь з образуванням повинна гуртуватись і давати провід менш образованим!

Усі, що мають жажду знання і науки — й праці — повинні гуртуватися!

Політичні погляди або й партійність, не повинні стояти на заваді — бо задача молоді є вища й сильніща як льокальне політиканство, тай ограничений круг партийности.

Поле молоді — не ограничене! Молодь мов це море — широке і безкрає!

Молодь — це весна, що дає почин всякому життю!

Так усі — без ріжниці — всі повинні громадитись в одно — в кружок життя, в кружок молоді!

Моїм бажанням є, щоб уся молодь, що має в души пориви пізнання і мистецтва — начала спільну роботу для свойого народу, а цім самим й для — людства.

Наша ціль наука й мистецтво, розвій духових сил і спосібностий.

І певний я, що тоді ми всі спізнаємо, що біла делікатна, „панська" рука, зможе зовсім певно й спокійно спочити в сильній, мозолистій робучій руці.

Це моє бажання, це моя мета! Тому до діла!

Не думайте, що хочу розбивати істнуючі вже товариства, або відбирати комусь хліба або й слави!

Не думаю закладати нової партії! Роблю це, що мій розум каже і чуття...

Длятого теж прошу всіх Товаришів, Товаришок, що уважають мою гадку за можливу до здійснення — оголошувати свої гадки в цій справі в наших часописях, без огляду на їх політичний напрямок, до загального відома під розвагу!

А хто буде шукати ту неправдивости мойого світогляду — я не виступлю з ним до полеміки — бо кождому вільно мати — свій погляд і свої засади!

Прошу усі часописі укр. — що цікавить їх моє питання, о видрукування цих кілька слів.

Петро Ковальчик.

Джерзи Сіті, 16. лютого, 1923.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ОСОБИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Передпослідний спис).

73) З Найеґара Фолс, Н. Й., збірку переслав п. Іван Борак 23.00
Зложили: М. Гупайло, М. Кисіль і І. Борак по 5.00; по 1.00: О. М. Продан, І. Козар, Ф. Ґаталяк, К. Пуцак, Г. Пуцак, Д. Кисіль, І. Галькович, П. Кутинський.

74) З Бремонд, Тексас, збірку переслав Михаїл Музика 5.00
Зложили по 1.00: Мих. Музика, Яків Атаманчук, Павло Філіп; по 50 цнт.: Василь Музика, Яків Музика, Стефан Музика, Гавриїл Атаманчук.

75) З Джерзи Сіти, Н. Дж., від Михаїла Косопліцького переслав п. М. Турчинський 10.00

76) З Ню Йорк, Н. Й., Лев Посацкий 1.00

77) З Шамокін, Па., збірку переслав п. А. Дроздяк 15.00
Зложили: Тов. Українських Братств 10.00; Сестрицтво св. Анни 5.00.

78) З Мневил, Р. Ай., Юрій Бурак 15.00

79) З Олїен, Н. Й., збірку на зборах Тов. Запорожська Січ, переслав п. Гавр. Підскольний 5.50

80) З Деслодж, Мо., збірку переслав о. М. Лукавецький 12.25

81) З Алентавн, Па., збірку переслав п. Л. Рудакевич 10.00
Зложили: Стефан Дацик і Федорій Лось по 5.00.

82) З Джемейка, Н. Й., від Івана Париляк, переслав п. Я. Претика 20.00

83) Ню Йорк Сіті, Василь Кібюк 10.00

84) З Елізабет, Н. Дж., збірку з протестаційного віча дня 17. грудня 1922, переслав п. Василь Левчик 435.15
Зложили: Василь Левчик 25; Мирон Кечупський 20.00; о. А. Павляк 15.00; Роман Слободзян, Іван Павлик, Івась Кищенюк, Август Лутвін, Стефан Чечель і Василь Ходан по 10.00; Стефан Задорецький, Іван Кищенюк, Ів. Пелещак, Николай Чаплик, Семен Драбик, Петро Хабурський, Андрій Полівчак, Мих. Заборський, Стефан Заборський, Петро Пітула, Мих. Корнас, Павло Сташко, Йосиф Ільків, Василь Кардаш, Анна Ґеґеґа, Николай Ільків, Іван Пошивак, Теодор Полишка, Ілько Чечій, Марія Могила, Стефан Лещук, Василь Світич, Кирило Возняк, Теодор Луняк, Яків Красновський, Мих. Сухорський, Кость Качурак, Олекса Нагірний, Юрко Федаш, Мих. Стефура, Николай Матлага, Данько Стадник, Мих. Огар, Мих. Голубець, Стефан Каша, Мих. Головчак, Федор Матвієць, Парнька Чечель, Ів. Картичак, Мих. Костишин, Семен Чечель, Еміль Мамчак, Юрко Атаманчук, Ілько Пілат, Йосиф Бургеляк, Онуфрій Гринків, Мих. Романович і Стефан Могила по 5.00; по 3.00: Андрій Андрійців, Гриць Пішка, Кость Пілат, Юрко Пятковський; по 2.00: Олекса Світлих, Ів. Сенько, Антін Петрушевич, Анна Палій, Юрко Федорко, Іван Зелінка, Марія Герап, Николай Горинь, Катерина Кудра, Анастазія Тиньо, Анастазія Чілат, Дм. Фортуна, Мих. Сокира, Андрій Світич, Евгенія Луняк, Ілько Ґенега (Лучків), Дмитро Кищенюк, Гриць Антош, Мих. Гринишак; по 1.00: Антін Фортуна, Володимир Чечель, Катерина Огар, Текля Возняк, Марія Кищенюк, Катерина Костишин, Анна Кищенюк, Анна Кобра, Марія Яцьків, Катерина Горинь, Андр. Лютий, Михайло Пілат, Михайло Фецула, Гелена Горинь, Ст. Шийка, Володимир Кищенюк, Матвій Мандзяк, Анна Міндала, Евдокія Задорецька; по 50 ц.: Марія Марик, Йосиф Ґенеґа; Гелена Заборська 15 цнт.

85) З Манчестер, Н. Г., збірку переслав п. Лесьо Сисин 30.75
Зложили: Йосиф Петрик 4.00; Ник. Заворотний 2.00; по 1.00: Василь Петрів, Теодор Петрик, Петро Струк, Лесьо Сисин, Василь Явірський, Михайло Кіт, Йосиф Харко, Василь Кухар, Михайло Сикута, Василь Максимець, Петро Кухар, Василь Голей, Марія Романець, Гриць Максимич, Михайло Тижбір, Ілько Струса, Михайло Костина, Теодор Кіхтан, Яким Стецкович, Василь Шиш, Іван Кубішин, Павло Ковальчук, Федьо Янкінський, Мих. Дармохвал; по 50 цнт.: Теодор Заміщак, Мих. Мачалаба; Роман Улянинський 25 цнт.; дрібні датки 3.50.

86) З Детройт, Миш., від 17-ої Сотні Січової Організації, переслав п. Григорий Мланяк 31.00

87) З Темз, В. Ва., від 26-го відділу У. Н. Союза, переслав п. Гринь Солоденько 15.00

88) З Алтуна, Па., від Братства Непороч. Зачатія, від. 145 переслав п. Ф. Сеньків 5.00

89) З Камден, Н. Дж., від членів Бр. св. Арх. Михаїла, від. 52 Провидіння, переслав п. Онуфрій Лазор 21.36
Зложили: Онуфрій Лазор 3.00; по 2.00: Петро Паєсан, Стеф. Хадай, Дмитро Завойський, Михаїл Завойський; по 1.50: Стеф. Волошин, Володимир Білий, Ів. Сеник, Ілько Іваш, Петро Завойський; по 1.00: Ник. Лапішка, Дмитро Журавинський, Яків Мазак.

90) З Бруклин, Н. Й., від Андрія Гречуха, переслав п. К. Кирчів 10.00

91) З Зейнсвил, О., Тов. Укр. Робітників, від. 11 з коляди переслало через п. М. Карпчука 28.00
Зложили: Василь Корпа 5.00; Михайло Карпчук 3.00; Семен Красій 2.50; по 2.00: Евстахій Бартошук, Стефан Салогуб; по 1.50: Антоній Морозовський, Онуфер Левицький, Петро Мазяр, Стефан Літвіцкий; по 1.00: Марія Салогуб, Николай Дамідоф, Ілько Самборський, Стеф. Гранковський, Николай Янків, Михайло Гуринський, Іван Сродуб; Ник. Каламин 50 цнт.

92) З Вилтон, Н. Д., Михайло Савчук 5.00

93) З Честер, Па., від Українських Школярів, переслав п. Н. Рубаш 6.00

94) З Ленкестер, Н. Й., на попередно оголошену квоту зложили: Йосиф Вальчишин 5.00; Стефан Кіць 3.00; Александер Костецький 4.00; по 2.00: Василь Максимик, Николай Трояновський, Іван Гембарський, Вас. Удич, Семен Хорт, Стефан Оліяр, Теодор Кінь, Роман Вайда, Сенько Михайло, Гаврило Плішка; по 1.00: Николай Максимик, Михайло Максимик, Сенько Максимик, Кость Кулер, Тимко Грицько, Анастазія Грицько, Николай Кішак, Анастазія Кішак, Марія Вайда, Іван Гаврон, Анна Гаврон, Анна Гаврон, Андрій Зачидло, Анна Зачидло, Ілько Нестор, Панько Нестор, Анна Нестор, Михайло Нестор, Михайло Сахар, Людвика Трояновська, Андрій Стець, Анна Котанська, Роман Сич, Дмитро Сухина, Стефан Сухина, Гнат Сухина, Семен Сухина, Василь Масляник, Текля Ямельска, Петро Смілницький, Мих. Смільницький, Петро Котанський, Максим Котанський, Іван Танчак, Стефан Кирик, Марія Кирик, Сидор Мацко, Іван Мацко, Ева Мацко, Катерина Мацко, Матій Бочнович, Василь Москаль, Василь Мицьо, Михайло Селепач, Гаврило Мідяк, Михайло Мідяк, Павло Трояновський; по 50 цнт.: Марія Курило, Марія Костецька, Катерина Гембарська; по 25 ц.: Марія Окаль, Марія Удич, Анастазія Удич, Ева Удич, Анна Удич.

95) З Перт Амбой, Н. Дж., збірку з віча дня 3. грудня 1922 переслав п. Іван Ваверчак 202.00
Зложили: о. Йосиф Чаплинський і Др. Павло Гаврилів по 25.00; Іван Ваверчак, Іван Гаврилко, Йосиф Голіновський, Ст. Грабар, Теодор Бережанський, Никола Шийка, Михаїл Вітів, Стефан Куций, Григорий Геба, Катерина Мельникович, Ілько Чижик, Теодор Пізнак, Петро Стопень, Іван Стек (стар.) і тов. Запорожська Січ, від. 155 У. Н. Союза по 5.00; по 3.00: Луць Поборчак, Данило Петрів, Н. Н.; по 2.00: Дмитро Швайлік, Вас. Дригинич, Юлія Зволінська, Гр. Бабин, Тома Мощар; по 1.00: Стефан Бачинський, Семен Федейко, Прокіп Цоньо, Григорий Шевчик, Никола Колодій, Данило Гураль, Іван Наумець, Павло Ліщавка, Михаїл Кобрин, Ілько Федин, Кость Іванців, Ів. Курець, Стефан Стечишин, Йосиф Мельникович, Григорий Лишик, Іван Хамий, Іван Стек (мол.), Катерина Лишик, Никола Ридош, Михаїл Хневич, Василь Козак, Іван Лупинус, Дм. Макар, Стефан Савка, Петро Кричковський, Іван Сташків, Василь Феденишин, Петро Макар, Вас. Дзюбатий, Пилип Щуцкий, Ілько Швайлік, Йосиф Ваверчак, Гілусь Петрів, Григор. Волошин, Максим Стах, Василь Копій, Максим Михалюк, Юрий Лящик, Михаїл Сегін, Никола Романець, Василь Трешньовський, Іван Цап, Теодор Папуля, Іван Гелета, Іван Балух, Мих. Пумер, Йосиф Шпак, Михаїл Павук, Іван Швайлік, Стефан Кордияк, Онуфрій Ковальський, Дмитро Матейчак, Михаїл Дмитрів, Параскевія Макар, Андрій Мізерний, Антін Стець; по 50 цнт.: Григорий Дячишин, Марія Гелета, Іван Гурняк, Данило Візничак.

96) З Вайтстон, Н. Й., від тов. Просвіти переслав збірку п. Михаїл Дзарський 10.00
Зложили по 1.00: Мих. Дзарський, Михаїл Гарасимів, Мих. Билов, Михаїл Баран, Анастазія Баран, Роман Салабай, Роман Бойко, Максим Олексів, Володимир Павлик, Михаїл Загородний.

97) З Найставн, Філядельфія, Па., від громади переслав збірку п. Іван Буньо 30.00
Зложили: Іван Шагала і Петро Гасим по 5.00; по 2.00: Ст. Крайник, Іван Фучка; по 1.00: Захар Фесник, Василь Лонушанський, Григорий Затирка, Теодор Тур, Кирило Шагала, Стефан Юрків, Іван Сирник, Ів. Котила, Іван Клим; Петро Котила 3.00; на засіданню директорів Укр. Громади в Найставн 4.00.

(Конець буде).

JERSEY CITY, N. J.

Звіт з коляди Українського Народного Дому (гора міста).

Підчас Різдвяних свят наш Нар. Дім попри коляді на Нар. Дім не забув також про нужду і злидні наших заморських братів, і в тій цілі занявся колядою. Вислід коляди слідуючий:

Хор при Нар. Домі заколядував	172.15
Хлопці і дівчати школи Нар. Дому заколядували	111.75
Заряд Нар. Дому на ціли Народного Дому	105.55
Разом	$389.45

З повисших жертв згідно з волею жертводавців, колядників і заряду Народного Дому вислано до краю:

Січовим Стрільцям	$50.00
Рідній Школі	25.00
Інвалідам	50.00
Сиротам	50.00
На дім інвалідів	25.00
Політичним вязням	50.00
Разом вислано до стар. краю	$250.00

З пооставшої суми покрито видатки розривки шкільної дітвори, а решта остала на ціль власного дому. Всім жертводавцям і колядникам складається отсею дорогою сердечне спаси Біг.

Управа Укр. Нар. Дому.

ДОПИСІ

TONAWANDA, N. Y.

Громада в Норт Тонаванді устроїла Великий Український Баль, в котрім взяло участь велике число українських родин. Баль відбувся дуже знаменито, дім був прибраний в українсько-американські прапори, а по середині салі була велика напись: „Хай живе Україна". Сей баль ми устроїли в честь українських героїв, котрі клали свої буйні голови на полі битва за освободження нашої дорогої нам Вітчини, неньки України.

Загальна сума з балю виносила	147.21
Розхідна сума виносила	96.26
Остальна сума чистого доходу	50.95

Сі гроші зістали поділена на всі народні цілі: 1) для тов. „Самопоміч" на фонд стрілецький 25.00; 2) на фонд сиротинця в Филаделфії 5.00; 3) на фонд Стефана Федака 5.00; 4) на фонд Рідної Школи в Галичині 5.00; 5) на фонд Українського Скитальця у Відні 3.00; 6) на фонд тайного університету у Львові 2.00; 7) на Фонд Негайної Допомоги Рідному Краєви 5.00; 8) покриття коштів 95 ц. — Разом $50.95.

Гроші на фонд Укр. Галицької Армії, котра находиться в Чехо-Словацькій Републиці, зістали вислані посвідкою ч. 76697 через банк під назвою First Trust Co., Tonawanda, N. Y. на адресу: „Samopomitsch", Ukrainian military camp in Josefov, C. S.

Остальну суму, то значить дванайцять долярів переслано до адміністр. „Свободи" на слідуючих: фонд Стефана Федака 5.00, на Рідну Школу в Галичині 5.00 і на тайний університет у Львові 2.00.

Честь, слава й дяка всім українським родинам, котрі взяли участь в сім балі, за поміч несену геройському війську. Памятайте і на будуче, не відказуйтеся ніколи від народної цілі, попрім її кождий раз так як до сих пор попирали. Не будьмо самолюби, але йдім за примірoм нашого славного поета Тараса Шевченка, що він казав за життя свого: „Аще хто речеть, яко любить Бога, а ближнього свого ненавидить, лож єсть".

В імени моїх колишних товаришів збруї славної Гал. Армії щиро сердечно дякую передовсім Вп. п. Федоровичови А., Богдановй Іванови, Пітоврякові Павл., Попадюкові Ів. і Туренькому Іванови, як рівнож Паням Катарині Богдан і Зофії Грицай, що занималися трудом й нежалували дорогого часу, щоби лише принести поміч своїм жовнірам, що по тільки трудах опинилися без забезпечення на чужині.

Норт Тонаванда, 14. лютого 1923.

Д. Грицай,
бувш. укр підст. гал. ар.

—0—

NORTHAMPTON, PA.

Коляда на „Рідну Школу"

Щоби допомочи українській школі в краю, зібралися колядувати слідуючі: Ілько Махиброда, Юрко Мичуда, Дмитро Прохницький, Микола Романів і Іван Яцур.

Добрі люди зложили на їх руки оттакі жертви: Томко Бошко 50, Микола Романів 1.00, Юрко Мичуда 1.00, Дмитро Прохницький 1.00, Данило Криклівий 50, Іван Яцур 1.00, Ол. Потіха 1.00, Іван Витошинський 1.00, Томко Шкавчук 1.00, Гаврих Антонюк 75, Василь Іващук 50, Ілько Савка 50, Гр. Худик 25, Оксентий Гевко 50, Семен Русин 1.00, Параска Кравчук 1.00, Матій Тимощик 1.00, Яків Онущак 50, Іван Осичка 1.00, Іван Свала 2.00, Іван Крайник 2.00, Іван Лакатош 1.00, Андрій Мартинюк 1.00, Лука Пихір 1.00, Н. Сінякевич 50, Стефан Глушак 3.00, Іван Черкас 50, В. Романків 1.00, о. Л. Кушнір 3.00, Іван Вербицький 1.00, Ст. Шпак 15, Іван Гулька 50, Стефан Кудрик 50, Данило Хемій 1.00, Іван Мислицький 50, Данило Савка 100, Василь Которош 1.00, Василь Шищка 1.00, Григорій Яремко 1.00, Филип Пелех 1.00, Андро Гендза 50, В. Кочевиш 50, Федор Кира 1.00, Сем Апапович 25, Василь Саюк 2.00, Семен Малярчук 1.00, Ілько Махиброда 1.00, Ст. Ковалишин 1.00, Н. Курик 25, Д. Когут 50, Н. Базар 1.00, Н. Міцьо 50, Іван Масляник 1.00, Мик. Гузела 50, Теодор Міцьо 50, Семко Притко 50, Іван Бодник 50, Ст. Щерба 1.00, Анд. Кобак 50, Макс. Любянецький 50, Мик. Білобрий 1.00, Федор Салаш 1.00, Навдо Білик 1.00. — Разом $57.20.

Сі гроші вислані 30. січня 1923 до Укр. Педагогічного Товариства, Ринок ч. 10, Львів, через Амерікен Експрес Ко. дрефтами ч. 2540218-2540219.

В імени української православної громади в Нортгемптон, Па., колядникам і жертводавцям сердечне спасибі.

—0—

СПИС ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ЧИТАЛЬНЮ В СЕЛІ УШНЯ.

Лука Сидорович $9.00; Володимир Сидорович, Василь Кузьма, Іван Мангер, Павло Граничка, Ілія Швець, Анна Гульдевич, Василь і Катерина Шеремета і Олена Бойовська (з дому Зарембa) по $5.00; Іван Скорний і Анна Васьків (з дому Заремба) по $3.00; Іван Савчук, Стефан Олійник, Анна Бакун, Анастазія Чайківна, Михаїл Коритко, Іван Кавич і Н. Ладуцький по $1.00; Йосиф Александрович, Іван Настасюк і Михаїл Шумейко по 50 цнт. — Разом $63.50.

Відсилається $60.00 в долярах, а три доляри і 50 цнт. за посилку.

Дорогі односельчане села Ушня, а згляднo Українці!

Як ви самі добре памятаєте, в нашім селі була своя читальня, своя бібліотека і свій аматорський кружок, можна сказати на цілий повіт Золочів. Але світова війна знищила той наш розвій і молодий цвіт, котрий розвивався як цвіт на весні. Тепер наші браття і наші діти відновляють свою просвіту і хочуть учитися, але не мають за що купити собі книжочок. Як вам певне відомо, на ту ціль завязався комітет на збирання добровільних жертв для свого села Ушня. Комітет складається як слідує: Василь Кузьма, Володимир Сидорович і Лука Сидорович. Жертви проситься посилати до касієра на адресу: Lukasz Sydorowicz, 102 Pitt St., New York City.